

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1908. Första Kammaren. N:o 64.

Lördagen den 30 maj, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Justerades protokollen för den 23 i denna månad.

Anmälades och bordlades Riksdagens första särskilda utskotts memorial, n:o 11, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af bevillningsutskottet i dess memorial n:o 27 punkten 1 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att 49 § 1:sta stycket i förordningen angående stämpelafgiften skall hafva följande lydelse:

I redovisning för stämplars äger försäljningsman såsom ersättning för besvär och kostnader räkna sig till godo, i Stockholm tre procent samt i öfriga städer och å landet fyra procent af det belopp, för hvilket stämplars försålts, till och med en årlig försäljningssumma af 20,000 kronor. För öfverskjutande belopp till och med 200,000 kronor beräknas provisionen efter två procent och för belopp utöfver 200,000 kronor efter en tiondedels procent, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren beslutit, att 49 § 1:sta stycket i förordningen angående stämpelafgiften skall lyda sålunda:

Första Kammarrens Prot. 1908. N:o 64.

I redovisning för stämplar äger försäljningsman såsom ersättning för besvär och kostnader räkna sig till godo, i Stockholm två procent samt i öfriga städer och å landet tre procent af det belopp, för hvilket stämplar försålts, till och med en årlig försäljningssumma af 20,000 kronor. För öfverskjutande belopp till och med 200,000 kronor beräknas provisionen efter en procent och för belopp utöfver 200,000 kronor efter en tiondedels procent.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 87;

Nej — 34.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 463, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 56 ja och 161 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 143 ja och 195 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 148, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren vill, att tjänstgöringspenningarne för länsnotarier och länsbokhållare i Malmöhus samt i Göteborgs och Bohus län bestämmas till 1,600 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren bestämt tjänstgöringspenningarne för bemälda befattningshafvare till samma belopp som för ifrågavarande tjänstemän i andra län eller 1,400 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 33.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 464, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 50 ja och 167 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 140 ja och 200 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 148, punkten 4, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första kammaren vill

a) godkänna följande aflöningsstat för kronofogdar och länsmän att gälla från och med år 1909:

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Orts-tillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa Kr.	Anmärkingar.
Kronofogdar:						
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens eller Norrbottens län) ...	3,200	1,400	200	300	5,100	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
12 tjänstemän (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	38,400	16,800	2,400	3,600	61,200	
1 tjänsteman (öfriga län)	3,200	1,400	—	300	4,900	
94 tjänstemän » »	300,800	131,600	—	28,200	460,600	
Länsmän:						
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens eller Norrbottens län) ...	1,400	1,000	200	300	2,900	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kr. och efter ytterligare 5 år med likaledes 300 kr.
67 tjänstemän (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	93,800	67,000	13,400	20,100	194,300	
1 tjänsteman (öfriga län)	1,400	1,000	—	300	2,700	
418 tjänstemän » »	585,200	418,000	—	125,400	1,128,600	
Summa kronor	—	—	—	—	1,860,300	

b) godkänna följande öfvergångsstat för kronofogdar och länsmän att gälla från och med år 1909:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Förvaltningsbidrag	Summa kr.
12 kronofogdar*)	38,400	16,800	—	3,600	58,800
30 länsmän	42,000	30,000	400	9,000	81,400
Summa kronor	—	—	—	—	140,200

c) godkänna följande aflöningsstat för häradsskrifvarne att tillämpas från och med år 1909:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Förvaltningsbidrag	Summa kr.	Anmärkingar.
1 tjänsteman (Jämtlands, Västerbottens eller Norrbottens län).....	2,200	1,000	200	—	3,400) Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr och efter ytterligare 5 år med likaledes 500 kr.
11 tjänstemän (Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län).....	24,200	11,000	2,200	—	37,400	
1 tjänsteman (öfriga län)	2,200	1,000	—	—	3,200	
94 tjänstemän » »	206,800	94,000	—	—	300,800	
hvertill kommer förvaltningsbidrag med 75 kr. för hvarje fullt 5,000-tal af folkmängden i tjänstedistriktet, förslagsvis	—	—	—	56,775	56,775	
Summa kronor	—	—	—	—	401,575	

d) godkänna följande öfvergångsstat för häradsskrifvarne att tillämpas från och med år 1909:

*) inberäknad 1 tjänsteman på Öland, hvars befattning enligt tidigare beslut förklarats skola indragas.

	Lön.	Tjänstgöringspenningar.	Ortstillägg.	Förvaltningsbidrag.	Summa kr.
12 häradskrifvare*)	26,400	12,000	—	—	38,400
hvertill kommer rörligt förvaltningsbidrag åt 12 häradskrifvare**)					

röstar

Ja;

Den, det ej vill röstar

Nej;

Vinner Nej har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren

a) beslutat, att, med bibehållande af den nuvarande indelningen af fögderierna och länsmansdistrikten, aflöningsarne till kronofogdar och länsmän skola utgå med samma belopp som hittills;

b) för beredande af tillfällig löneförbättring åt 118 kronofogdar och 516 länsmän med följande belopp nämligen:

för 11 kronofogdar (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län), hvardera 800 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för en hvar af öfriga 107 kronofogdar 600 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar;

för 4 länsmän (i Tärna distrikt af Västerbottens län samt i Arjeplogs, Juckasjärvis och Enontekis distrikt af Norrbottens län) hvardera 1,000 kronor, däraf 500 kronor skola anses utgöra lön, 100 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för 66 länsmän (öfriga länsmän i Västerbottens och Norrbottens län samt länsmännen i Jämtlands län) hvardera 1,300 kronor, däraf 500 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för en hvar af öfriga 446 länsmän 1,100 kronor, däraf 500 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor förvaltningsbidrag;

*) inberäknad en tjänsteman på Öland, hvars befattning enligt tidigare beslut förklarad skola indragas.

**) hvilket inbegripes i det uti aflöningsstaten för ändamålet upptagna belopp.

på extra stat för år 1909 anvisat ett belopp af tillhopa 653,400 kronor;

c) beslutat, att häradskrifvarnes löneförmåner skola utgå med samma belopp och enligt samma grunder som hittills;

d) för beredande af tillfällig löneförbättring åt 117 häradskrifvare med följande belopp, nämligen:

för 10 häradskrifvare (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) hvardera 900 kronor, däraf 200 kronor skola anses motsvara lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg; samt

för 107 häradskrifvare (i öfriga län) hvardera 700 kronor, däraf 200 kronor skola anses utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar;

på extra stat för år 1909 anvisat ett anslag af 83,900 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 92;

Nej — 29.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 465, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 75 ja och 143 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 167 ja och 172 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 149 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till offentliggörande af förhandlingarna vid elfte internationella antialkoholkongressen icke må af Riksdagen bifallas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för offentliggörande af förhandlingarna vid elfte internationella antialkoholkongressen på extra stat för år 1909 beviljat ett anslag af 6,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att af under händer varande medel förskottsvis utanordna beloppet redan under år 1908.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 78;
Nej — 44.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:r 466, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 69 ja och 146 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 147 ja och 190 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 160 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen medgifver, att från och med år 1909 det belopp å förslagsvis 74,200 kronor, som anvisats af arbetarförsäkringsfondens intressemedel att årligen användas till bestridande af aflöningar till riksförsäkringsanstaltens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma, må ökas till förslagsvis 87,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat medgifva, att från och med år 1909 det belopp å förslagsvis 74,200 kronor, som anvisats af omförmälda intressemedel att årligen användas till bestridande af aflöningar till riksförsäkringsanstaltens tjänstemän och betjante samt expenser vid densamma, må ökas till förslagsvis 85,600 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 84;

Nej — 29.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 467, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 52 ja och 163 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 136 ja och 192 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 180, punkten 1, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, att Riksdagen för ombildning af lärarnes vid elementarläroverken änke- och pupillkassa — under förutsättning, att den rätt till tjänstår, som enligt prästerskapets privilegier tillkommer stärbhus efter ämneslärare vid de allmänna läroverken, blifver i vederbörlig ordning upphäfd — höjer det såsom bidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda anslaget, nu 95,258 kronor, med 43,467 kronor till 138,725 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, på det sätt bifallit Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen höjt det såsom bidrag till pensionering af änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. uppförda anslaget, nu 95,258 kronor, med 17,834 kronor till 113,092 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 24.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 468, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 73 ja och 142 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 163 ja och 166 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 180, punkten 2, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må medgifva, att för de i Hans Maj:t Konung Oscar II:s tjänst tidigare anställda personer, hvilka i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 24 april 1908 närmare angifvas, må få å allmänna indragningsstaten uppföras pensioner, för enhvar till belopp, som af riksmarskalksämberet föreslagits, att utgå från och med den 1 maj 1908 under deras återstående lifstid, under det villkor dock för pensionernas fortsatta åtnjutande, att pension minskas eller upphör, i den mån innehafvaren undfar af allmänna medel motsvarande eller högre löneförmåner, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat afslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 87;

Nej — 33.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 469, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 27 ja och 190 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 114 ja och 223 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 180, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill bevilja renhållerskan Charlotta Gustafsson en årlig pension af 200 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat bevilja renhållerskan Charlotta Gustafsson en årlig pension af 300 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 53;

Nej — 69.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 470, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 53 ja och 158 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 106 ja och 227 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 180, punkten 4, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må medgifva, att förre amanuensen hos arméförvaltningen Gustaf Albert Thimgren må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af ettusentvåhundra kronor, att beräknas och utgå från och med den 1 mars 1908, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat medgifva, att förre amanuensen hos arméförvaltningen Gustaf Albert Thimgren må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 600 kronor, att beräknas och utgå från och med den 1 mars 1908, dock under villkor, att Thimgren fortfarande bibehålles vid den honom af civilstatens pensionsinrättning tillerkända pensionen å samma belopp.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 80;

Nej — 39.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 471, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 43 ja och 172 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 123 ja och 211 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 180, punkten 5, förslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Kungl. Maj:ts framställning om uppförande å allmänna indragningsstaten

af pension åt arbetsförmannen vid Karlskrona fästningsbyggnad Peter Johansson icke må af Riksdagen bifallas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat medgifva, att arbetsförmannen vid Karlskrona fästningsbyggnad Peter Johansson må från och med månaden näst efter den, i hvilken han varder entledigad från sin anställning i statens tjänst, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 300 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 71;

Nej — 48.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 472, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 58 ja och 158 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 129 ja och 206 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nejpropositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 180, punkten 6, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att herr Rydén's ofvanberörda motion n:o 49 icke må vinna Riksdagens bifall, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, på det sätt bifallit herr Rydén's motion n:o 49, att Riksdagen för år 1909 å allmänna indragningsstaten anvisat ett anslag å 8,000 kronor att, enligt de grunder Kungl. Maj:t kan finna lämpligt meddela, användas till understöd af högst 50 kronor till sådan äldre behöf-

vande lärare och lärarinna vid småskola eller mindre folkskola samt biträdande och extra ordinarie lärare och lärarinna vid folkskola, som, efter oförvitlig tjänstgöring, erhållit understöd från småskollärarnes med fleres ålderdomsunderstödsanstalt enligt nådiga reglementet den 22 juni 1892 men erhållit afsked före utgången af år 1900, dock att understödet tillsammans med det från småskollärarnes ålderdomsunderstödsanstalt utgående må komma att utgöra högst 150 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 95;

Nej — 27.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 473, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 50 ja och 165 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 145 ja och 192 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 180, punkten 7, föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att Riksdagen må medgifva, att lektorn vid högre realläroverket i Göteborg Nils Abraham Johanson må, utan hinder af gällande bestämmelser i afseende å rätt till pension, från och med månaden näst efter den, hvarunder han afgår från sin tjänst, åtnjuta hel pension till belopp af 4,000 kronor årligen, att utgå enligt bestämmelserna i lagen angående civila tjänstinnehafvares rätt till pension den 11 oktober 1907, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren afslagit Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 104;

Nej — 16.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 474, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 117 ja och 98 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 221 ja och 114 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jämlikt § 65 riksdagsordningen omröstning öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 189 föreslagna och af båda kamrarna godkända voteringsproposition:

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill,

1) att Riksdagen må, i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1909 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln.....	kronor	130,000: —
» tredje »	»	11,500: —
» fjärde »	»	9,000: —
» femte »	»	22,200: —
» sjätte »	»	440,000: —
» sjunde »	»	119,000: —
» åttonde »	»	90,000: —
» nionde »	»	115,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o) sägs,

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till hufvudstaden, med 15 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 1,000 kronor, och

till tjänsteman, hvilkens tjänstgöring är förlagd till annan ort, med 12 procent å kontant aflöning, dock icke i något fall till högre belopp än 800 kronor, samt,

i hvad angår betjante, med 25 procent å kontant aflöning, om tjänstgöringen är förlagd till hufvudstaden, men eljest med 20 procent å sådan aflöning.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 8,500 kronor;

b) de tjänst innehafvare, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1907 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 8,500 kronor;

c) de tjänst innehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 eller 1907 årens riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjante, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt häradsskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen; samt

II) att extra lönetillägg i enlighet med de af utskottet föreslagna grunder jämväl må för innevarande år utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa,

röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat:

I) att i anledning af hvad Kungl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarna föreslagit i fråga om beviljande af anslag för beredande af extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjante inom de olika departementen jämte därtill hörande ämbetsverk, kårer och stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1909 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nämligen:

under andra hufvudtiteln.....	kronor	90,000: —
» tredje »	»	8,000: —
» fjärde »	»	6,000: —
» femte »	»	15,000: —
» sjätte »	»	300,000: —
» sjunde »	»	80,000: —
» åttonde »	»	60,000: —
» nionde »	»	78,000: —

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af extra lönetillägg skola gälla följande grunder:

1:o) Extra lönetillägg utgår, där ej sådant fall är för handen, som under 2:o) sägs, med 10 procent till tjänstemän och 20 procent till betjante, beräknadt å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 500 kronor.

2:o) Ingår i aflöningen bostads- eller boställsförmån in natura, skall det enligt nästföregående moment beräknade lönetillägget minskas med ett belopp, motsvarande 10 procent af de kontanta aflöningsförmåner, hvarå tillägget beräknats.

3:o) Från åtnjutande af extra lönetillägg undantagas, förutom häradshöfdingarna,

a) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,000 kronor;

b) de tjänst innehafvare, hvilkas inkomster af arbete, det extra lönetillägget oberäknadt, under år 1907 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,000 kronor;

c) de tjänst innehafvare, hvilkas aflöningsförmåner vid 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906 eller 1907 årens Riksdagar ny- eller omreglerats efter andra grunder än dem, som följts vid de äldre staternas fastställande.

4:o) Extra lönetillägg må allenast tilläggas tjänstemän och tjänste, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

5:o) Extra lönetillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Där aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas extra lönetillägg endast å den del däraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare och tjänstemän vid universiteten extra lönetillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå, utan afseende därå att till bestridande af universitetens utgifter användas jämväl andra medel än statsmedel.

6:o) Extra lönetillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjänstgöringspenningar, däri inberäknadt häradsskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostad- och inkvarteringsersättning;

arfvode;

med lön likställdt lönetillägg; samt

dagaflöning vid flottan.

7:o) Extra lönetillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flera befattningar, utgår endast för en af dessa, nämligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, därest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

8:o) Extra lönetillägget anses tillhöra lönen; samt

II) att extra lönetillägg i enlighet med de af utskottet föreslagna grunder jämväl må för innevarande år utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 108;

Nej — 14.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom därifrån ett protokollsutdrag, n:o 475, som upplästes och hvaraf inhämtades, att omröstningen därstädes utfallit med 81 ja och 135 nej samt att båda kamrarnas sammanräknade röster befunnits utgöra 189 ja och 149 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Ang. afskrifning af byggnadskassornas i Uppsala m. fl. stift skulder till riksgäldskontoret.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 28 och 29 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 190, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående afskrifvande af byggnadskassornas i Uppsala, Skara och Kalmar stift skulder till riksgäldskontoret m. m.

Punkten a).

Med föranledande af Kungl. Maj:ts proposition den 20 mars 1908 därom gjorda framställning hade utskottet i förevarande punkt hemställt, att Riksdagen måtte medgifva, att de skulder, hvori byggnadskassorna i Uppsala, Skara och Kalmar stift den 1 maj 1909 häftade till riksgäldskontoret, finge, i den mån de icke täcktes af dessa kassors tillgångar, efter det kassornas öfriga skulder blifvit guldna, afskrifvas.

Friherre Palmstierna: Ännu en gång måste jag besvära herrarna, ehuru jag icke har något yrkande att göra. Det är nämligen en passus i Kungl. Maj:ts proposition, som jag anser mig böra yttra mig något om. Det står nämligen på sid. 14 i utskottets utlåtande beträffande byggnadskassan i Växjö stift att »Växjö allmänna läroverks byggnadsfond hade en skuld till Visingsöfonden, hvilken skuld den 1 januari 1907 uppgått till 31,296 kronor 45 öre.» Vidare heter det: »Då Visingsöfonden utan afsaknad syntes kunna afstå från berörda fordran, ansåg domkapitlet, att läroverkets nämnda skuld borde afskrifvas.» Det är onekligen ett ganska bekvämt sätt, att om man har en skuld till en person, man säger att han har så god råd, att han utan afsaknad kan afstå därifrån, hvadan man alltså anhåller, att skulden utan vidare skall afskrifvas! Nu står det dock strax förut, att Växjö stifts byggnadskassa den 1 maj 1907 hade tillgångar till belopp af 40,000 kronor och litet till; således äro dess tillgångar större än dess skulder.

Beträffande Visingsöfondens tillkomst förhåller det sig så, att Per Brahe för mer än 200 år sedan stiftade en donation af en mängd gårdar i Östergötland, Västergötland och Småland för att på Visingsö, där hans residens, Visingsborgs slott, var beläget, inrätta en högskola. På den tiden var läget härför ypperligt, enär kommunikationerna från de omgivande landskapen sjöledes voro de bästa. Per Brahe var mycket intresserad för Sveriges utveckling i afseende å bildning m. m. Denna donation ledde också till praktiskt resultat, skolan inrättades och var i verksamhet. Så småningom förföll den likväl i den mån som andra skolor blefvo upprättade på fastlandet. Slutligen, omkring år 1811, befann den sig i ett mycket dåligt skick; dels hade den få lärjungar, dels hade den tarfliga lärare. Detta gjorde, att Kungl. Maj:t, på därom gjord framställning och efter att hafva i ärendet hört dåvarande hufvudmannen för ätten Brahe, bestämde, att afkastningen af

Visingsöfonden skulle få gå i stället till Jönköpings läroverk, som låg närmast till och som ansågs uppfylla hvad man afsett med Visingsöfonden. Detta blef till stor fördel för Jönköpings läroverk, som därigenom kunnat utrustas med museisamlingar etc. Tillgångarna af Visingsöfonden användas dessutom till stipendier för pojkar från Visingsö, hvilka studera i Jönköping. De hafva där fått stora stipendier, så att de kunnat uppehålla sig och studera vid läroverket, och härigenom hafva Visingsöborna också fått sitt intresse i någon mån tillgodosedt.

Ang. afskrifning af byggnadskassornas i Uppsala m. fl. stift skulder till riksgäldskontoret.
(Forts.)

Nu har Växjö stad naturligtvis icke det ringaste med Visingsöfonden att göra, men för några år sedan skulle i Växjö byggas ett stort läroverk och då begärde och fick man af Kungl. Maj:t, obegrifligt nog, på mycket goda villkor låna ur Visingsöfonden. Detta lån har blifvit förräntadt och så småningom amorterad, så att nu är kvar omkring 31,000 kronor, och denna fordran har man ansett att Visingsöfonden utan afsaknad kunde afstå ifrån. Nu är meningen, att Jönköpings läroverk skall ganska afsevärdt utvidgas och därtill torde Visingsöfonden behöfvas. Visingsö kommun ligger inne hos Kungl. Maj:t med begäran om bidrag till inrättande af en högre folkskola, hvartill det ju vore rimligt att bidrag länades från fonden, som är afsedd för Visingsö.

Detta har Riksdagen icke direkt med att göra, men jag har velat fästa uppmärksamheten på det, och jag anhåller, att Kungl. Maj:t ville se på saken närmare, innan beloppet afskrifves.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i föreliggande punkt hemställt.

Punkten b).

Utskottet hemställer bifölla.

Herr vice talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till nu pågående sammanträdes fortsättande kl. 7 på aftonen.

Vid ånyo skedd föredragning af statsutskottets den 28 och 29 innevarande maj bordlagda utlåtanden:

n:o 191, i anledning af väckt motion om höjd aflöning för Riksdagens justitieombudsman, och

n:o 192, i anledning af en af justitieombudsmannen gjord framställning om tillfällig löneförbättring för tjänstemännen i justitieombudsmansexpeditionen,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Om utredning ang. upprättande af en hypoteksbank för fastighetskrediten i rikets städer.

Föredrogs ånyo statsutskottets den 28 och 29 i denna månad bordlagda utlåtande n:o 193, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning angående upprättande af en hypoteksbank för rikets städer och med dem jämförliga samhällen.

I en inom Första Kammaren väckt, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad motion, n:o 30, hade herr *E. Hägglund* hemställt, att Riksdagen måtte besluta till Kungl. Maj:t ingå med underdånig skrifvelse med begäran om utredning angående upprättandet för rikets städer och med dem jämförliga samhällen af en hypoteksbank, ordnad efter enahanda grunder som Sveriges allmänna hypoteksbank, samt i och för denna utrednings verkställande bevilja ett anslag af fem tusen kronor.

Utskottet hade i nu föredragna utlåtande på anförda skäl hemställt, att Riksdagen måtte *dels* i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa en utredning, huruvida och under hvilka förutsättningar en hypoteksbank, ägnad att på ett effektivt och billigt sätt ordna fastighetskrediten i städerna, skulle kunna upprättas, *dels ock* för denna utrednings verkställande på extra stat under sjunde hufvudtiteln anvisa ett anslag af 5,000 kronor.

Herr Ewerlöf: Statsutskottet har ställt sig mycket välvilligt till motionen, och jag har intet yrkande, men jag skulle vilja uttala den önskan, att när regeringen tar frågan om hand, den skulle vilja verkställa en »allsidig» utredning af frågan om lämpligaste sättet att stödja de små fastighetsägarna, så att de kunna placera sina »goda» inteckningar på längre tid mot skälig ränta, ty, som herrarna veta, är det numera mycket svårt för dem att placera sina inteckningar. I dessa kristider få de ju betala 7% och därutöfver och kunna icke alltid få dem belånade ändå. På skorstensinteckningar få de naturligtvis alltid finna sig uti att betala mycket höga räntor. Jag hör icke till dem, som anse, att staten skall träda hjälpande till vid alla möjliga ekonomiska företag, men härvidlag anser jag, att staten bör lämna sitt moraliska stöd, och jag skulle vilja hafva en utredning, huruvida det är lämpligt att hos oss införa »kreditföreningar», hvilka i Tyskland och Danmark hafva

verkat i öfver femtio år och anskaffat lån till belopp af ett par milliarder, något som en hypoteksbank torde hafva svårt för att göra. Jag önskar, som sagdt, att denna fråga måtte blifva utredd, och, om dylika föreningar anses lämpliga, skulle jag vilja att förslag i den vägen framlades. Härvidlag gäller det, att staten skall lämna sitt moraliska stöd i så måtto, att staten åtager sig 1:o att kontrollera dessa föreningsars verksamhet och 2:o) ej för hårdt beskattar deras transaktioner.

Om utredning ang. upprättande af en hypoteksbank för fastighetskrediten i rikets städer.
(Forts.)

Jag har, som sagdt, intet yrkande att göra.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter kammaren biföll hvad utskottet i föreliggande utlåtande hemställt.

Upplästes och godkändes bankoutsrottets förslag till Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande för statsverkets behof af viss del af riksbankens vinst för år 1907.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 198, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industriella företag; och

n:o 199, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående folkskoleväsendet i vissa städer, lag om ändrad lydelse af 1 § i kungl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 och lag om ändrad lydelse af 2 och 28 §§ i lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn den 13 juni 1902, dels ock Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 3 och 4 §§ i lagen angående folkskoleväsendet i Stockholm den 15 maj 1903 och en i anledning af densamma inom Riksdagen afgifven motion.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 2,22 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 30 maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Anmälades och bordlades:

bevillningsutskottets betänkande n:o 31, angående beräkning af vissa bevillningar för år 1909; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 23, i anledning af väckt förslag angående skrifvelse till Konungen i fråga om anordnande af en låneanstalt för kommuner inom riket m. m.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 480, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 39, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande till industriens understöd upplåten kronojord m. m., beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 166, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af fem lägenheter och ett jordområde tillhörande förra hospitalsegendomen Vistena n:o 10 Norrgården, Vistena n:o 11 Oxelgården och Vistena n:o 12 Östra Mellangården i Östergötlands län;

n:o 167, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af fem till förra regementschefsbostället 2 mantal Bråland n:o 1 och 2 norra och södra jämte underlydande lägenheten Kungsmarken i Göteborgs och Bohus län hörande lägenheter;

n:o 168, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af vissa lägenheter från förra kronofogdebostället $\frac{7}{16}$ mantal Gladsax n:o 28 i Kristianstads län:

n:o 169, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två till förra kompanichefsbostället $\frac{1}{3}$ mantal Laxmans Akarp n:o 2 i Malmöhus län hörande lägenheter;

n:o 170, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition om ändring i villkoren för ett till restaurering af gråbrödraklostret i Ystad beviljad anslag;

n:o 171, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upphörande af vissa från Trollhätte kanal- och vattenverk utgående afgifter;

n:o 172, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till Skellnora kungsgård n:o 1 om $3\frac{3}{8}$ mantal med kronohemmanet $\frac{1}{4}$ mantal Fantebol n:o 1 i Stockholms län hörande lägenhet;

n:o 173, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Hjelmshult n:o 1 med Myren samt kronolägenheten Horsahagen n:o 1 i Malmöhus län;

n:o 174, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Lidköpings stad af den kyrkoherden i Lidköpings postorat på lön anslagna åkerjord;

n:o 175, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående statsunderstöd till en ifrågasatt samskola i Eslöf;

n:o 176, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Örebro stad af tomten n:o 18 vid Olaigatan i Örebro;

n:o 177, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändrad ordning för utbetalning af indelningssersättning m. m.;

n:o 178, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till befrämjande af byggnadsverksamheten å statens egnaomsråde vid Trollhättan;

n:o 179, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter smeden Sven Nilsson i Ytter Enhörna socken;

n:o 180, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter trädgårdsmästaren Per Fredrik Petterssons vid Biby i Gillberga socken hustru Johanna Pettersson, född Gustafsdotter;

n:o 181, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till fångvården af den under domänstyrelsens förvaltning bibehållna delen af Svartsjö kungsladugård jämte lägenheterna Hästbryggan och Färjestaden i Sånga socken och Stockholms län; samt

n:o 197, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner.

Upplästes och godkändes sammansatta stats- och lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 201, till Konungen, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående kommuns skyldighet i fråga om anställande af barnmorska, dels ock vissa i anledning af propositionen väckta motioner.

Justerades ytterligare tre protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 7,²⁵ e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Söndagen den 31 maj.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Anmälades och bordlades statsutskottets memorial n:o 194, angående statsregleringen för år 1909.

Vid föredragning af bevillningsutskottets nästlidne dag bordlagda betänkande n:o 31, angående beräkning af vissa bevilningar för år 1909, biföll kammaren hvad utskottet i detta betänkande hemställt.

Vid föredragning af Riksdagens första särskilda utskotts under gårdagen bordlagda memorial n:o 11, angående aflöning åt dess tjänstemän och vaktbetjäning, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran Första Kammarens tillfälliga utskotts sistlidne dag bordlagda utlåtande n:o 23.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 196, till Konungen, angående uppförande af ny bostad åt landshöfdingen i Blekinge län.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 8,17 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Måndagen den 1 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Justerades protokollet för den 25 nästlidne maj.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 2, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet;

n:o 3, angående reglering af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet;

n:o 4, angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjärde hufvudtitel, omfattande anslagen till landtförsvarsdepartementet;

n:o 5, angående regleringen af utgifterna under riksstatens femte hufvudtitel, omfattande anslagen till sjöförsvarsdepartementet;

n:o 7, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet;

n:o 9, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet;

n:o 10, angående regleringen af utgifterna under riksstatens tionde hufvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragingsstaterna;

n:o 202, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar om anslag för beredande af extra lönetillägg för år 1908 åt en del tjänstemän och betjänte;

n:o 203, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett staten tillhörigt vattenfall i Lagan vid Laholm m. m.;

n:o 204, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af fastigheten n:o 7 i kvarteret Näckström i Stockholm;

n:o 205, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till landtförsvaret af en del utaf kungsladugården Vall; samt

n:o 206, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar angående uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseet och Sveriges geologiska undersökning.

Upplästes och godkändes Riksdagens första särskilda utskotts förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 217, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning m. m.; och

n:o 218, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ecklesiastik boställsordning.

Vid föredragning af statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 194, angående statsregleringen för år 1909, biföll kammaren hvad utskottet i detta memorial hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts den 30 och 31 sistlidne månad bordlagda utlåtande n:o 23, i anledning af väckt förslag angående skrivelse till Konungen i fråga om anordnande af en låneanstalt för kommuner inom riket m. m., biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 207, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående användande af besparingar å vissa extra ordinarie anslag till anskaffning af krigsfartygsmateriel;

n:o 208, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående användande af allmänna besparingar å riksstatens femte hufvudtitel till ändrings- och reparationsarbeten å sjömättningsfartyget Tärnan m. m.;

n:o 209, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående gäldandet af tillfälliga kostnader för underlättandet af manskapsrekryteringen vid armén;

n:o 210, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder för underlättande af manskapsrekryteringen vid flottan och kustartilleriet;

n:o 211, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglring för flottans pensionskassas tjänstemän och vaktmästare;

n:o 213, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående godkännande af en konvention med Norge om hån-skjutande till skiljedom af frågan om viss del af sjögränsen mellan Sverige och detta rike; samt

n:o 214, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående användande af viss del af den så kallade Djurgårdsfonden för utförande af byggnads- och reparationsarbeten vid Haga och Ulriksdals slott.

Herr vice talmannen tillkännagaf, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till nu pågående sammanträdes fortsättande kl. 7 på aftonen.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kam-maren åtskildes kl. 2,50 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Måndagen den 1 Juni, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Anmälades och bordlades bevillningsutskottets betänkande n:o 32, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelse, n:o 8, till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrivelse, n:o 215, till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om stämpelafgiften.

Justerades ytterligare två protokollsutdrag för denna dag, hvar efter kammaren åtskildes kl. 7,7 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 2 Juni.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 26 nästlidne månad.

Anmäldes och bordlades statsutskottets memorial n:o 195, med förslag till åtskilliga stadganden att införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret.

*Skrifvelseförslag
angående
sjätte hufvud-
titeln.*

Upplästes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 6, till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjätte hufvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.

Herr Törneblad: Det är något ovanligt att taga till orda, när det är fråga om en skrifvelse, men för att icke kammarens ledamöter skola låta skrifvelsen gå utan vidare, har jag ansett mig böra yttra några ord om dess innehåll. Det förhåller sig nämligen så, som herrarne torde erinra sig, att i fråga om länsstyrelserna kamrarne fattade mest sammanstående beslut — delvis dock först efter återremiss. Återremissen rörde en särskild sak angående länsstyrelserna. Däremot fattade kamrarne olika beslut om organisationen af lokalförvaltningarna inom länen, angående härads-skrifvare, kronofogdar och länsmän. Genom att Andra Kammarens beslut därutinnan skilde sig från Första Kammarens, kom saken under gemensam votering, och den gemensamma voteringen i lördags afgjorde till förmån för Andra Kammarens åsikt. Till följd däraf hafva dessa tjänstemän fått bibehålla sin gamla aflöning, men därtill fått för år 1909 på extra stat ett lönetillägg, motsvarande den förbättring, som varit afsedd af Kungl. Maj:t. Detta hör under afdelningen II i statsutskottets betänkande. Afdelningen I omfattar länsstyrelserna.

I afdelningen III äro bestämda villkor för åtnjutande af den nya staten. Denna afdelning III har händelsevis blifvit tagen af

båda kamrarne efter det ursprungliga förslaget, så att för åtnjutande af den nya staten skulle gälla de angifna villkoren. Det är nu alldeles klart, att, när någon ny stat icke finnes för härads-skrifvare, kronofogdar och länsmän, villkoren icke kunna gälla för dem, och det är således klart, att genom den gemensamma voterings resultat denna tredje afdelning om villkoren kommit att hänga i luften, i hvad angår häradsskrifvare, kronofogdar och länsmän. Den är däremot fullkomligt på sin plats, i hvad angår länsstyrelserna. Statsutskottet, som sett på, att Riksdagens beslut enligt skrifvelsen skulle stå i öfverensstämmelse med hvad som efter den gemensamma voteringen verkligen blifvit Riksdagens beslut, har därför velat utmärka, att de särskilda villkoren och bestämmelserna icke kunde röra afdelningen II eller häradsskrifvare, kronofogdar och länsmän, allra helst som det står särskildt taladt om häradsskrifvare, som icke omfattas af den nya lönestaten, och som i villkoren står, att den, som icke ingår på den nya lönestaten, skall stå kvar på den gamla, men de nu ifrågavarande tjänstemännen stå på den gamla redan genom Riksdagens gemensamma beslut. Således måste detta såsom ett korollarium af det genom gemensam votering fattade beslutet komma in i skrifvelsen, och det har också kommit in där. Men jag har velat tillkännagifva detta för kammaren, liksom det kommer att tillkännagifvas eller redan tillkännagifvits för Andra Kammaren, för att icke kammaren skall taga förslaget obesedt. Det innefattar icke en ändring af Riksdagens beslut, utan blott en tillämpning i all rimlighets namn af hvad Riksdagen verkligen beslutat.

Skrifvelförslaget angående sjätte hufvudtiteln.
(Forts.)

Efter härmed slutad öfverläggning godkändes det föreliggande skrifvelförslaget.

Vid föredragning af bevillningsutskottets under gårdagen bordlagda betänkande n:o 32, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande, biföll kammaren hvad utskottet i detta betänkande hemställt.

Justerades två protokollsutdrag för denna dag.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till nu pågående sammanträdes fortsättande kl. 7 på aftonen.

Kammaren åtskildes kl. 2,45 e. m.

In fidem

A. v. Krusensbjerna.

Tisdagen den 2 juni, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Anmälades och bordlades statsutskottets memorial:

n:o 196, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret;

n:o 197, angående öfverlämnande till Kungl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 198, angående den nya riksstaten; äfvensom

Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande n:o 24, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande till industriens understöd upplåten kronojord m. m.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 49, angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter;

n:o 50, angående lag om inskränkning i inmutningsrätten;

n:o 51, rörande dels lag angående vård af enskildes skogar inom Gottlands län, dels förordning angående skogsvårdsstyrelse inom Gottlands län, dels förordning angående skogsvårdsafgifter inom Gottlands län, dels ock förordning angående ändrad lydelse af 4 och 5 §§ i kungl. förordningen den 24 juli 1903 angående skogsvårdsafgifter;

n:o 52, angående förslag dels till lag om ändring i vissa delar af förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, dels ock till lag om ändring i vissa delar af förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863;

n:o 53, angående lönereglering för lärarpersonalen vid småskolor m. m.;

n:o 54, angående anslag för inrättande af ett jordregister;

n:o 55, angående viss ändring i förordningen angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter;

n:o 56, angående en särskild stämpelafgift vid köp och byte af fondpapper;

n:o 57, angående lag om ändrad lydelse af 35 och 80 §§ i gällande väglag;

n:o 58, angående lag, innefattande tillägg till 162 § i lagen den 24 juli 1903 om försäkringsrörelse;

n:o 59, angående ändrad lydelse af § 27 mom. 1 värnpliktslagen;

n:o 60, angående ändrad lydelse af § 18 mom. 1 och § 52 mom. 2 värnpliktslagen;

n:o 61, rörande lag angående fortsatt tillämpning af hvad i lagen den 25 april 1907 om inskränkning i rätten att erhålla laga skifte är stadgadt;

n:o 62, angående lag, innefattande ändring i 7 § af lagen angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum den 22 juni 1906;

n:o 63, angående bankovinsten;

n:o 64, angående utbetalning af anslag till riksdags-, kyrkomötes- och revisionskostnader;

n:o 67, angående beräkningen af riksgäldskontorets utgifter och inkomster; samt

n:o 68, angående statsregleringen.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 212, angående beräkningen af statsverkets inkomster;

n:o 219, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående aflöningsförhöjning till riksförsäkringsanstaltens tjänstemän och betjänte;

n:o 220, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande af postverkets utgiftsstater för år 1909 m. m.;

n:o 221, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inköp för statens räkning af aktiebolaget Svappavaara malmfält tillhöriga grufvor m. m.;

Tisdagen den 2 Juni, e. m.

n:o 222, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förvärfvande för statsverkets räkning af Strömsholms kanal m. m.;

n:o 223, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående afskrifvande af byggnadskassornas i Uppsala, Skara och Kalmar stift skulder till riksgäldskontoret m. m.;

n:o 224, med begäran om utredning angående upprättande af en hypoteksbank för tillgodoseende af fastighetskrediten i städerna; samt

n:o 225, angående statsregleringen för år 1909 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp.

Upplästes och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 216, till Konungen, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Justerades ytterligare tre protokollsutdrag för denna dag, hvar efter kammaren åtskildes kl. 7,²⁸ e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna.*

Onsdagen den 3 juni, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 27 nästlidne månad.

Vid föredragning af statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial:

n:o 195, med förslag till åtskilliga stadganden att införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret,

n:o 196, med förslag till de återstående stadgandena i det nya reglementet för riksgäldskontoret,

n:o 197, angående öfverlämnande till Kungl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret, samt

n:o 198, angående den nya riksstaten,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa memorial hemställt.

Vid föredragning af Första Kammarens tillfälliga utskotts sistlidne dag bordlagda utlåtande, n:o 24, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande till industriens understöd upplåten kronojord m. m., biföll kammaren hvad utskottet i detta utlåtande hemställt.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser till Konungen:

Onsdagen den 3 Juni, f. m.

n:o 227, med öfverlämnande af ny riksstat; och
n:o 228, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret.

Justerades tre protokollsutdrag för denna dag.

Herr talmanen tillkännagaf, att anslag utfärdats till nu pågående sammanträdes fortsättande kl. 7 på aftonen.

Kammaren åtskildes kl. 11,15 f. m.

In fidem
A. v. Krusensljerna.

Onsdagen den 3 juni, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Upplästes och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels till Riksdagens skrifvelse, n:o 226, till Konungen, angående utredning om kommunernas bärkraft i förhållande till dem åliggande skattebördor m. m.;

dels ock till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 65, angående tillägg till det vid 1907 års riksdag såsom hvilande antagna förslag till öfvergångsstadgande i riksdagsordningen;

n:o 66, i afseende å statsregleringen och rörande de med statsverket gemenskap ägande ämnen;

n:o 69, angående förslag till lag angående lindring i främmande trosbekännares skattskyldighet till svenska kyrkan samt hennes prästerskap och betjäning m. m.;

n:o 70, angående proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse af 13 § i förordningen angående främmande trosbekännare och deras religionsöfning den 31 oktober 1873;

n:o 71, angående förslag till lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående mosaiska trosbekännares skyldigheter och rättigheter här i riket den 30 juni 1838;

n:o 72, angående upphörande af det från viss jord i Skåne, Halland och Blekinge utgående landgille m. m.;

n:o 73, angående ändring i grunderna för upphörande af den i Göteborgs och Bohus län utgående landskyld;

n:o 74, i anledning af förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning m. m.;

n:o 75, i anledning af förslag till ecklesiastik boställsordning;

- n:o 76, angående dispositionen af besparingarna under hufvudtitlarna;
- n:o 77, angående anvisande af medel till odlingslånefonden;
- n:o 78, angående åtgärder för tillgodoseendet af krafvet på en mera enhetlig och sakkunnig behandling af de ärenden, som angå kommunikationer;
- n:o 79, angående ifrågasatt ändring af 4 § tryckfrihetsförordningen;
- n:o 80, angående ifrågasatt ändring af 5 § 2 och 3 mom. tryckfrihetsförordningen;
- n:o 81, i anledning af förslag till dels lag om skogsaccis, dels ock lag angående ändrad lydelse af 38 § i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862;
- n:o 82, angående förslag till ändrad lydelse af 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen;
- n:o 83, angående åtskilliga på grund af § 89 regeringsformen väckta frågor;
- n:o 84, angående förslag till ändrad lydelse af § 30 regeringsformen;
- n:o 85, angående förslag till ändrad lydelse af §§ 17, 18, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 34, 87, 99, 101, 102, 103, 104 och 106 regeringsformen, §§ 11, 43, 54 och 69 riksdagsordningen samt 2 § 4:o tryckfrihetsförordningen;
- n:o 86, angående förslag till ändrad lydelse af §§ 53, 69 och 87 regeringsformen samt §§ 37, 38, 39, 41 till och med 45 och 55 riksdagsordningen;
- n:o 87, angående förslag till ändrad lydelse af §§ 7, 9, 11, 12, 28, 32, 33, 86 och 105 regeringsformen samt § 38 mom. 2 riksdagsordningen;
- n:o 88, angående förslag dels till ändrad lydelse af § 53 regeringsformen samt §§ 37, 38, 50, 75 och 78 riksdagsordningen, dels ock till stadga om val till utskott;
- n:o 89, angående beredande af lånemedel för uppförande af stationsbyggnader för telegrafverkets behof i Stockholm och i Göteborg;
- n:o 90, angående anvisande af medel till norrländska nyodlingsfonden;
- n:o 91, angående anslag till erforderliga kompletteringsarbeten å järnvägen Gellivare—Riksgränsen;
- n:o 92, angående anvisande af medel till avslutande af arbetet med utläggning af ett dubbelspår mellan Järfva och Uppsala;

n:o 93, angående anvisande af medel till fortsättning af statsbanan från Morjärv till Lapträsk;

n:o 94, angående inköp af aktiebolaget Svappavaara malmfält tillhöriga fastigheter, grufvor och grufdelar m. m.;

n:o 95, angående anvisande af medel till fortsättning af statsbanan från Järna öfver Vagnhärad och Nyköping m. m.;

n:o 96, angående anslag för ångfärjeförbindelse mellan Sverige och Tyskland;

n:o 97, angående utbetalande af medel för uppförande af nya byggnader för naturhistoriska riksmuseet;

n:o 98, angående beredande af medel för inköp af viss Vargöns aktiebolag, Inlands pappfabriksaktiebolag och Lilla Edets pappersbruksaktiebolag tillhörig egendom;

n:o 99, rörande förordning angående stämpelafgiften;

n:o 100, angående beviljning af fast egendom samt af inkomst;

n:o 101, angående rätt att i vissa fall utöfva rösträtt vid riksdagsmannaval genom valsedels insändande till välförrättare;

n:o 102, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till strafflag för krigsmakten med mera;

n:o 103, i anledning af förslag till lag om arrende af viss jord å landet inom Norrland och Dalarne;

n:o 104, angående årlig ersättning till förra innehafvaren af Gagnbro gästgifveri i Stora Tuna socken, Mina Pålman;

n:o 105, angående anslag till uppförande af tuberkulossjukvårdanstalter med mera;

n:o 106, angående förslag till förordning angående förbud mot kvinnors användande till arbete nattetid i vissa industrilla företag;

n:o 107, angående förslag till lagar angående folkskoleväsendet i vissa städer m. m.;

n:o 108, rörande lag angående kommuns skyldighet i fråga om anställande af barnmorska m. m.;

n:o 109, angående egnahemslånefonden;

n:o 110, angående förslag till ändrad lydelse af § 4 mom. 9 och § 5 mom. 10 tryckfrihetsförordningen äfvensom till införande i förstnämnda § af tillagda mom. 13 och 14;

n:o 111, angående beredande af lånemedel för fortsatt utveckling af statens telefonväsende;

n:o 112, angående beredande af medel för anläggande af en kraftstation i Trollhätte strömmar m. m.;

Onsdagen den 3 Juni, e. m.

n:o 113 angående beredande af medel för styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk i och för utlämnande af byggnadslån;

n:o 114, angående anslag till fortsättande af statsbanan från Östersund till Ströms vattudal m. m.;

n:o 115, angående anslag till fortsättning af statsbanan från Bastuträsk till Skellefteå och vidare till Kallholmsfjärden;

n:o 116, angående anslag till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade järnvägar; samt

n:o 117, angående anvisande af medel, afsedda att distribuera elektrisk energi från statens kraftstationer vid Trollhättan m. m.

Justerades ytterligare ett protokollsutdrag för denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 7,45 e. m.

In lidem
A. v. Krusenshjerna.

Torsdagen den 4 juni.

Kammaren sammanträdde kl. 10,30 f. m.

Justerades protokollet för den 28 nästlidne månad.

Herr talmannen och kammarens ledamöter afgingo kl. 10,50 f. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls af komministern J. Rosenius.

Till åtlydnad af Kungl. Maj:ts nådiga kallelse begaf sig kammaren efter gudstjänstens slut till rikssalen, där jämväl Andra Kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och t. f. chefen för civildepartementet Hederstierna uppläst Kungl. Maj:ts nådiga förordnande för hans excellens herr statsministern Lindman att å Kungl. Maj:ts vägnar avsluta riksdagen, samt talmännen, hvar för sig, framfört kamrarnes undersåtliga välönskningar, och riksdagsbeslutet blifvit af herr statsrådet och t. f. chefen för civildepartementet uppläst, förklarade, å Kungl. Maj:ts vägnar, hans excellens herr statsministern 1908 års lagtima riksmöte vara avslutadt.

Efter det kammarens ledamöter återkommit till samlingsrummet och där intagit sina platser, framträdde greve Sparre till talmansbordet och yttrade:

Mina herrar! Då jag på riksdagens första dag talade till Eder, yttrade jag, att jag efter mycken tvekan vågade emottaga uppdraget att ännu en gång blifva Första Kammarens talman. Och denna tvekan berodde därpå, att det varit endast en, som vid högre ålder än den, jag då hade, emottagit det viktiga talmansuppdraget.

Det är ju en känd sak, att den gamle senare än andra märker, att han åldras. Andra märka det långt före honom, själf kommer han sent efter. Det är just fruktan för det, som väckt denna tvekan hos mig och som också kommer den att stå fram starkare än förr.

Men vid sidan af denna står dock den utsökta vänlighet och det förtroende, som mött mig från den nu avslutade riksdagen i likhet med föregående. Denna riksdag särskildt har skänkt mig ett stort bevis på erkännande, på tillgifvenhet genom den väl valda, vackra gåfva, som kammaren skickade mig på den största minnesdagen i mitt hem. Varen öfvertygade, mina herrar, att denna vackra gåfva och den medalj, som på min sjuttioårsdag slogs öfver mig af kammaren, skola kvarblifva som mina käraste, som mina bästa minnen på ålderdomen, det bästa arf jag kan lämna mina barn, ty de bära vittne om, att jag lyckades vinna mina kamraters tillgifvenhet, deras förtroende och deras erkännande. Varmt och innerligt tackar jag för hvarje uttryck däraf, som jag nu fått mottaga.

Ännu en önskan, ofta uttalad — kanske med samma ord — men som tyckes mig hvarje år kunna få ånyo uttalas. Den arbetsdiga riksdagen har nu slutat. Jag önskar hvar och en lycka och framgång i sin af riksdagsarbetet afbrutna verksamhet. Jag önskar hvar och en lifligt att i så rikt mått som möjligt få njuta hemmets lycka och hemmets frid efter det slutade riksdagsarbetet.

Ännu en gång, mina herrar, ett varmt och innerligt tack!

Detta tal besvarades af herr Wieselgren i följande ordalag:

Herr grefve! Från eder plats här i kammaren har Ni under riksdagens lopp oändligt många tillfällen att iakttaga, hur många skilda meningar, som lefva och röras här i vår krets. Men det är icke med känsla af en dylik dissensus, som Ni får lämna det värf, Konungens förtroende gifvit Eder. Alltid slutar er och vår arbetsvecka här i kammaren med samma känsla af fullständig endräkt, ty vi sluta den med ett ord till Er. Vi sluta den i en fullständig öfverensstämmelse om det sätt, på hvilket Ni förvaltad ert värf. Vi sluta den med en fullständig öfverensstämmelse i känslan af den tillgifvenhet vi ägna Er och af den förtjänst, Ni har att ha förvärfvat Er den tillgifvenheten. Vi hafva alla bara ett ord om Er att säga. I det stycket finnas inga skiljaktiga meningar. Vi sluta således alltid våra arbeten här i kammaren i frid. Något bättre kunna vi ju icke göra, och därför hafva vi Er att tacka. Ty er personlighet har för oss tagit gestalt af en urbanitet, som aldrig förnekar sig, en hjärtgodhet, som berör oss alla, och en trofasthet, som gör, att hvar och en af oss känner sig som er gäldenär.

Det är endast ett, som stämmer oss litet vemodigt, och det är det ord, som Ni nyss nämnde, ålderdomen. Ålderdomen är en makt, för hvilken äfven en statsmakt måste böja sig. När jag för ett tredjedels sekel sedan inträdde i Riksdagen, så hade Första Kammaren 150 ledamöter, då som nu. Men af dessa 150 ledamöter finns icke mer än en kvar — och det är Ni.

Det, som Ni vidrörde, tanken på att äfven *Ni* skulle lämna kammaren, det stämmer oss vemodigt. Men vi voro dock alla glada att höra, att tanken ännu icke hade utformat sig till ett beslut, och vi hoppas, att, så länge ännu den där makten, ålderdomen, har lämnat Eder så föga berörd af sitt välde, vi ändå icke få uppgifva hoppet att ånyo en gång få sammanträffa med Eder, ånyo en gång få hälsa Er välkommen till samma uppdrag, som Ni i så många år på ett så framstående sätt fullgjort.

Nu hafva vi blott ett att säga, och det är vårt tack och vårt farväl — tills vidare!

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 12,10 e. m.

In fidem

A. v. *Krusenstjerna.*
